

2 priedas

SOCIALINĖ ISTORIJA

Mokome tinkamai elgtis grupėje ir pasirinkti veiklą

Atėjęs į grupę, Simonas sako LABAS.

Simonas su vaikais valgo pusryčius.

Veikloje Simonas piešia, atlieka užduotis,

 klauso, ką sako mokytoja.

Po veiklos Simonas pagalvoja ir pasirenka kitas veiklas,

 žaisti su kamuoliu, čiuožinėti, suptis,

 statyti bokštą.

SOCIALINĖ ISTORIJA

Mokome dalytis žaislu

Kartais jie nepasidalija žaislu.

Tada jie liūdi

ir verkia.

Goda taip pat mėgsta žaisti.

Jai taip pat nepatinka, kai iš jos atimamas žaislas.

Ji tada verkia

ir muša kitą vaiką.

Kai Goda nori žaislo, gali jo paprašyti draugo.

Goda šaunuolė.

Mokytoja džiaugiasi.

SOCIALINĖ ISTORIJA

Grupės taisyklės

Klausyti mokytojos.

Kai nori kalbėti, duoti ženklą.

Veiklos metu būti tyliai.

Rankas laikyti prie savęs.

Atlikti pateiktas užduotis.

Susitvarkyti darbo vietą.

(mokykla)

INDIVIDUALUS PAGALBOS PLANAS VAIKUI**1 DALIS. BENDROJI INFORMACIJA****Duomenys apie vaiką:**

Vaiko vardas, pavardė _____

Gimimo data _____

Klasė / grupė _____

Situacijos apibūdinimas

ĮVERTINIMO SRITYS	GEBĖJIMAI (STIPRYBĖS)	SUNKUMAI
Socialiniai įgūdžiai (elgesys)	Pvz., nori kontaktuoti su bendraamžiais, įsiliesti į jų žaidimą ar(ir) vykdomą veiklą.	Pvz., vaiko elgesys ar (ir) emocijos trukdo jo socialinei intervencijai ir saviraiškai. Sunkiai suranda socialiai priimtina abipusį bendravimo būdą. Sutrikusi pažintinė empatija – sugebėjimas racionaliai suprasti ir atpažinti žmogaus emocijas bei numatyti kito žmogaus intencijas, tolimesnę emociją ir elgesį.
Kalbos ir komunikacijos įgūdžiai	Pvz., bando atkartoti žodžius, įvardyti rodomus paveikslėlius.	Pvz., atsiliekanči kalbos raiška ir supratimas.
Ugdymosi / mokymosi ypatumai	Pvz., domisi vizualizuotomis veiklomis. Bando atlikti darbus pagal numatytą užduotį.	Pvz., ugdymosi / mokymosi motyvacijos stoka.
Savarankiškumo įgūdžiai	Pvz., savarankiškai valgo, nueina į tualetą, apsirengia, nusirengia.	Pvz., reikia nuolat priminti atliekant tam tikrą ritualą (pvz.: prieš valgį, po tualetu, lauko plautis rankas, susitvarkyti po tualetu, susitvarkyti darbo, žaidimo vietą ir pan.)
Sensoriniai ypatumai	Pvz., taikant struktūruotą ugdymą dažniausiai atlieka pateiktas užduotis.	Pvz., dėl savo sensorinių problemų turi dėmesio sutrikimų, yra judrus, greitai susijaudina. Negali išsėdėti vienoje vietoje, elgiasi impulsyviai, sunkiai sukaupia ir išlaiko dėmesį, mieliau renkasi jam malonias veiklas. Perdėtai jautrus prisilietimui prie tam tikrų daiktų (pvz., klijų).
Kita		

Tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčiai

Pvz., norėtų, kad vaikas būtų savarankiškesnis, daugiau kalbėtų (būtų gerai, kad sakiniais), atsakytų į užduodamus klausimus, savarankiškai susitvarkytų po tualetu, tiksliau kirptų, mokėtų žaisti, bendrauti, bendradarbiauti su vaikais.

Plano aptarimo periodiškumas 2 (du) kartus per mokslo metus

2 DALIS. VIZUALINIO STRUKTŪRAVIMO STRATEGIJOS**Aplinkos struktūravimas**

Eil. Nr.	Metodai ir priemonės	Kur bus taikoma?	Atsakingi asmenys
1.	Pvz., individualios darbo vietos įrengimas naudojant veiklos tvarkaraštį su nuorodomis į užduočių stalčiukus	Pvz., bendrojo ugdymo grupėje	Pvz., grupės mokytojos
2.			

Dienos struktūravimas (tvarkaraštis)

Eil. Nr.	Metodai ir priemonės	Kur bus taikoma?	Atsakingi asmenys
1.	Pvz., dienotvarkės sudarymas	Pvz., vaiko asmeninėje spintelėje (rūbinėje)	Pvz., grupės mokytojos
2.			

Veiklų struktūravimas

Eil. Nr.	Metodai ir priemonės	Kur bus taikoma?	Atsakingi asmenys
1.	Pvz., atliekamų veiklų tvarkaraštis	Pvz., individualioje darbo vietoje	Pvz., grupės mokytojos
2.			

3 DALIS. ŠVIETIMO IR KITOS PAGALBOS TEIKIMAS

Specialistai	Užsiėmimai k. (val.) / sav.	Užsiėmimų forma	Tikslas	Uždaviniai
Logopedas				1. 2.
Specialusis pedagogas				1. 2.
Socialinis pedagogas				1. 2.
Psichologas				1. 2.
Mokytojo padėjėjas				1. 2.
Kiti (įrašyti)				1. 2.

4 DALIS. SOCIALINIŲ IR KOMUNIKACINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMAS

Tikslas – pvz., skatinti socialiai priimtina elgesį socialinėje erdvėje.	
Uždaviniai:	Atsakingi asmenys
1. Pvz., naudoti įvairius metodus, skatinančius sklandų socialinį kontaktą.	Pvz., grupės mokytojos
2. Pvz., papildomas veiklas orientuoti į emocijų pažinimo ir empatiškumo ugdymą.	Pvz., grupės mokytojos
Tikslas – pvz., skatinti ir ugdyti kalbos raišką ir supratimą.	
Uždaviniai:	Atsakingi asmenys
1. Pvz., vizualizuoti ugdymo turinį.	Pvz., grupės mokytojos
2. Pvz., parinkti kasdienės veiklos metodines priemones, skatinančias vaiką įvardyti tam tikrus pavadinimus, juos siejant su rodomu vaizdiniu ir pan.	Pvz., grupės mokytojos

5 DALIS. UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMAS, ATSIŽVELGIANT Į MOKINIO SENSORINIUS YPATUMUS

Aplinkų pritaikymas:

Eil. Nr.	Metodai ir priemonės	Kur bus taikoma?	Atsakingi asmenys
1.	Pvz., sensorinė dieta (iš aplinkos pašalinant esamus dirgiklius, kurie veikia vaiko dėmesio koncentraciją, impulsyvumą, tam tikrų priemonių netoleravimą)	Pvz., bendrojo ugdymo grupėje	Pvz., grupės mokytojos ir mokytojo padėjėja
2.	Pvz., griežtas aplinkos struktūravimas numatant veiklų, laisvalaikio zonas	Pvz., bendrojo ugdymo grupėje	Pvz., grupės mokytojos ir mokytojo padėjėja

Plano vykdymą koordinuojantis
asmuo

Vaiko gerovės komisijos
pirmininkas(-ė)

Vienas iš tėvų (globėjų
rūpintojų)

vardas, pavardė

vardas, pavardė

vardas, pavardė

parašas

parašas

parašas

data

data

data

6 priedas

ANKETA UGDYTINIŲ TĖVAMS

Gerbiamieji Tėveliai, šiuo anketavimu siekiame išsiaiškinti tėvų poreikius, pageidavimus, į kuriuos atsižvelgdami tobulinsime priešmokyklinės / ikimokyklinės grupės veiklą.

Prašome grąžinti anketas iki 2021 m. rugsėjo 10 d. Tai atlikti galima perduodant grupės priešmokyklinio / ikimokyklinio ugdymo mokytojui.

Iš anksto dėkojame už skirtą laiką.

1. Ar noriai Jūsų vaikas lanko darželį? Jei ne, kokias įžvelgiate priežastis, ką, Jūsų nuomone, reikėtų keisti? _____

2. Ar pakankamai gaunate informacijos iš priešmokyklinio ugdymo mokytojų apie vaiko ugdymą(si)? Kaip ji pateikiama? _____

3. Kokių didžiausių problemų iškilo Jūsų vaikui praėjusiais mokslo metais? _____

4. Ar pakanka vaikui teikiamų paslaugų, papildomų veiklų (*pažymėkite*)

☐ pakanka ☐ iš dalies pakanka ☐ nepakanka (*jei nepakanka, prašome parašyti, kokių*) _____

5. Ar, Jūsų nuomone, įstaigoje pakanka priemonių vaikų žaidybinei ir pažintinei veiklai? (*pažymėkite*)

☐ daug ☐ pakankamai ☐ nepakankamai ☐ neturiu nuomonės

6. Kokie Jūsų vaiko santykiai su grupės priešmokyklinio ugdymo mokytojais? (jei galite, įvertinkite mokytojas atskirai parašydami vardus)

su mokytoja _____

su mokytoja _____

7. Ar turite nusiskundimų priešmokyklinio ugdymo mokytojų darbu? Jei taip, tai kokių? _____

8. Kokie Jūsų vaiko santykiai su grupės mokytojo padėjėja? (parašykite) _____

9. Ar pakankamai iš grupės pedagogų esate girdėję apie grupėje vykdomas priešmokyklinio ugdymo programas, kitus renginius grupėje, vaikų vertinimą, esate supažindinti su ugdymo proceso organizavimu, planuojamomis veiklomis? (*pažymėkite*)

☐ taip ☐ ne ☐ iš dalies

11. Kas, Jūsų nuomone, turėtų vyrauti ugdant Jūsų vaiką (*pažymėkite ne daugiau kaip tris*):

☐ vaiko protinių galių lavinimas (kalbinis, matematinis ir kt.),

- ☐ vaiko sveikatos stiprinimas ir fizinių galių lavinimas,
- ☐ vaiko kūrybiškumo skatinimas,
- ☐ vaiko meninis lavinimas,
- ☐ tautinis auklėjimas,
- ☐ katalikiškas auklėjimas,
- ☐ vaiko pasitikėjimo savimi, savigarbos ugdymas,
- ☐ gražaus bendravimo ir elgesio mokymas,
- ☐ kita (*įrašykite*)

12. Ar Jus tenkina vaikų maitinimo kokybė? (jei ne, įvardykite, kas būtent)

13. Ką labiausiai vertinate „Saulių“ grupėje? Ką patartumėte keisti? _____

14. Kokie Jūsų lūkesčiai šiems mokslo metams?

15. Kurios iš nurodytų darbo su tėvais ir informavimo formų grupėje Jums priimtinausios? (*pažymėkite*):

- ☐ grupės tėvų susirinkimai,
- ☐ darželio interneto svetainė,
- ☐ informacija skelbimų lentose,
- ☐ informacija socialiniame tinkle „Facebook“,

Parašykite, kurias iš nurodytų formų reikėtų tobulinti _____

16. Kuo galėtumėte prisidėti prie vaikų gerovės kūrimo grupėje (*pažymėkite*):

- ☐ numegzti, pasiūti, pagaminti žaislų, ugdymo priemonių, žaidimų kampelių baldelių ir kt.;
- ☐ suorganizuoti ir praveisti renginį, išvyką;
- ☐ atvežti žemės, akmenų, žvyro, smėlio lauko žaidimų aikštelėms, gėlynams;
- ☐ padovanoti žaislų, ugdymo priemonių, buities daiktų (gėlių daigų ir kt.);
- ☐ paremti įstaigą pervedant pinigus į rėmimo sąskaitą ir kt.?
- ☐ (*parašykite*) _____

Vaiko vardas _____

TĖVŲ SUSIRINKIMO PROTOKOLAS

2021-01-01 Nr.

Susirinkimas įvyko _____

Susirinkimo pirmininkas(-ė) _____

Susirinkimo sekretorius(-ė) _____

Dalyvavo: _____

DARBOTVARKĖ:

1. _____

2. _____

1. SVARSTYTA. _____

NUTARTA.

2. SVARSTYTA. _____

NUTARTA.

Pirmininkas(-ė) parašas

Sekretorius(-ė) parašas

8 priedas

1 istorija

Problemos prasidėjo, kai dvejų metų sūnų išleidau į darželį, nes pati išėjau į darbą. Darželyje pradėjo sakyti, kad vaikas mušasi, atiminėja žaislus, stumdosi ir t. t. Auklėtojų klausiau, ar vaikas pats provokuoja konfliktines situacijas, ar jis nebendruoja su vaikais? Auklėtojos sako, kad visi pasimuša ir nepasidalija žaislais, kad mano vaikas nėra išreikštai piktybiškas, agresyvus su kitais vaikais. Dabar jam penkeri metukai. Labai patinka skaičiuoti. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus iki dešimties, skaičiuoja mintinai, pažįsta raides, spalvina ir piešia gražiausiai iš grupėje esančių vaikų, pasižymi kruopštumu. Jei spalvindamas nubrėžia per liniją, labai išgyvena, verkia. Labai saugo savo daiktus, rūpestingas. Gražiai dainuoja (turi didesnių muzikinių, intonavimo gebėjimų nei daugelis tokio amžiaus vaikų), deklamuoja, šoka. Yra aktyvus pamokėlėse. Anot auklėtojų, labai gerai atsakinėja į pateiktus klausimus, yra dėmesingas, drąsus ir vienas iš pažangių vaikų, esant stebimoms veikloms (auklėtojos pasakymas: „kas mums į viską atsakinės, jei Darijus neateis?“). Yra vienas iš lyderiaujančių grupėje.

Yra susidariusi tokia situacija darželyje, kad vaikai visada juo skundžiasi. Kai ateinu pasiimti sūnaus, pribėgę vaikai sako, kad mano vaikas mušasi. Vėl klausiu auklėtojų, o jos sako, kad susipeša dėl žaislų kaip ir daugelis. Anot auklėtojų ir mano pačios pastebėjimu, mano vaikas yra kaltinamas visur ir visada. Kai tik vaikams kas atsitinka, jie mini mano vaiko vardą, net nesant mano vaiko darželyje (auklėtojos pastebėjimas). Vaikų tėveliams sudarytas įspūdis, kad dėl visko, kas tik nutinka su jų vaikais, yra kaltas mano vaikas.

Turėjau pokalbį ir su tėveliais, nes viena mama apkaltino mano vaiką suplėšius mergaitei kelnytes ir iškėlė konfliktinę situaciją. Kai mergaitės mama paklausė dukrytės, kas suplėšė kelnytes, ji pasakė, kad tai padarė mano vaikas. Mama teigia darželio administracijai, kad ji bijanti leisti vaiką į darželį, nes darosi nesaugu. Kalbėjau su savo vaiku apie susidariusią situaciją, o jis tyli ir nieko nesako. Auklėtojos sako, kad tarp vaikų jokių konfliktų nebuvo, kaltinimai mano vaikui neteisingi, o kelnytėms „akytės“ pabėgo savaime dėl kokybės klaidos ar siūliuko užkabinimo žaidžiant. Auklėtoja prasitarė, kad mergaitės mama labai griežta ir galbūt mergaitė bijodama savo mamos reakcijos apkaltino mano vaiką. Mano vaikas labai verkia, kai reikia eiti į darželį. Kai paklausiu, kodėl nenori eiti į darželį, atsako, kad nori mamos. Atsiprašiau mergaitės mamos už galbūt mano vaiko padarytą skriaudą ir pasiūliau nupirkti naujas kelnytes, bet mama grubiai atsisakė.

Labai nerimauju dėl savo vaiko. Suprantu, kad mano vaiko socializacija sudėtingesnė nei kitų grupės vaikų. Suprantu, kad mano vaikas linkęs į kraštutines emocijas, bet kaip padėti vaikui atsikratyti „blogiuko“ vaidmens, kad santykiai su vaikais būtų draugiški? Kaip man pačiai elgtis su kitų vaikų tėvais, nes visi grupės vaikai eis į mokyklą 12 metų?

Vaikui stengiuosi paaiškinti, kad supykti galima, bet muštis negalima niekada. Jau šią taisyklę jis moka mintinai, bet savęs kontroliuoti dar ne. Pati lankiau pozityvios tėvystės kursus, kuriuos vedė psichologė. Taikau specialiosios pedagogikos studijose gautas žinias, mokau suvaldyti / išreikšti pyktį nusišalindama nuo vaikų. Stengiuosi motyvuoti vaiką elgtis gražiai, bet susidariau nuomonę, kad su savo vaikais dirbti yra žymiai sunkiau nei su svetimais.

Žinau, kad pagyrimas gerą elgesį įtvirtina ir yra daug veiksmingesnė auklėjimo priemonė nei barimas, kai vaikas pasielgia netinkamai. Auklėtojų prašiau atidžiau stebėti mano vaiką, laikyti jį arčiau savęs, kad spėtų sustabdyti gresiantį konfliktą tarp vaikų, nukreipdama jo dėmesį į kitą veiklą. Auklėtojos geranoriškai priėmė mano pasiūlymą, bet po kiek laiko pasakė, kad šita priemonė nėra reikalinga mano sūnui. Argumentavo tuo, kad jis nėra piktybiškas su kitais vaikais, bet tam tikrose situacijose pasielgia spontaniškai, nepagalvodamas apie pasekmes.

Gal kaip mama nematau kažko? Gal stengiuosi pateisinti, apginti savo vaiką nesuvokdama situacijos esmės? Gal tikrai per didelis prisirišimas prie manęs vaikui sukelia nesaugumo jausmą, ir jis tokiu būdu protestuoja?

2 istorija

Mūsų patirtis su švietimo įstaigomis gana sunki ir skausminga, tiek dėl vaiko, tiek dėl kitų vaikų tėvų. Gana sunkų kelią nuėjome, kol radome ištis gerus specialistus, pedagogus, kurie buvo įtraukti į vaiko ugdymą, jie su didžiausiu susidomėjimu dirbo su mūsų vaiku. Visur mums buvo uždarytos durys, tiksliau, pravertos, tik niekas nenorėjo mūsų įsileisti. Mūsų kelias prasidėjo nuo vieno darželio, kuriame turėjome gauti tai, ką gauna visi vaikai – priežiūrą, ugdymą, rūpinimąsi, tačiau mes buvome gražiai išprašyti iš to darželio, netiesioginiu būdu vejami iš jo. Vaikas patyrė psichologinį smurtą, jis nuolat buvo užgauliojamas („neįgalus“ žodžio sinonimas, žodis, kuriam būdinga protinio atsilikimo forma ir daugelis kitų pravardžiavimų). Dažnai ant vaiko kūno pastebėdavau mėlynių, pedagogai sakydavo, kad jis pats save žaloja: „Jūsų vaikas pats daužo galvą į sieną, į spintą, daužosi nugara į kėdės atlošą“.

Ryte nuvedus vaiką į grupę, auklėtojos nenoromis sutikdavo mus, aš negalėjau ramiai išeiti palikusi jį isterijoje, o auklėtoja net neprieidavo prie jo, nes nenorėdavo. Ji sakydavo: „apsiramins pats“. Iš darželio direktorės jokios pagalbos nesulaukiau, nes darbuotojai vieni ant kitų tiesiog pylė purvą ir kaltę nuo savęs nusikratydavo. Direktorė taip pat sakė, kad čia auklėtojų problema, jog negali susitvarkyti su vaiku. Pažadėjo viską išsiaiškinti, bet, spėju, niekas nieko nesiaiškino ir tiesiog neleido mums lankyti darželio visą dieną. Buvo pasakyta: „vaiką reikia pasiimti iki pietų“. Po kažkiek laiko jau galėjome lankyti darželį kas antrą dieną iki pietų, o galų gale galėjau atvesti vaiką tik tuomet, kai man reikėdavo pas gydytojus arba kažkokiais kitais reikalais, nes aš nedirbau, o ir įsidarbinti negalėjau, nes neturėjau tokios galimybės, mano vaiką darželyje morališkai gniuždė, o mano rankos sviro. Teko lankytis pas psichologus, neurologus Kaune ir Vilniuje, net ir jie nieko baisaus nematė, visi kaip vienas tvirtino, kad čia yra darbuotojų nesusitvarkymas su jautriu vaiku. Grįžusi į darželį ir pasakiusi tai auklėtojoms, sulaukiau daug priekaištų, galutinė jų frazė buvo, kad jos neturi tiek kompetencijos dirbti su tokiais vaikais kaip mano, kad jų niekas nesiunčia į kursus.

Po kelių skundų į švietimo įstaigą niekas nesikeitė, tik blogėjo darželio komunikacija, bendravimas su manimi ir mano vaiku. Mūsų niekas nenorėjo perkelti į kitą grupę, sakė, kad niekas daugiau nepasikeis, lankymas vis tiek būtų buvęs toks, koks yra dabar, tik reikiamomis dienomis, valandomis. Paskutinius mėnesius darželį lankydavome vieną, dvi dienas per savaitę po 1 val., grįždami su vaiku namo visą kelią kartu verkėdavome, jis nuo moralinio išsekimo darželyje, o aš, matyt, irgi, tik dar išgirdavau frazių: „jūsų vaikas toks ir anoks“.

Darželio prašymu teko apsilankyti PPT tarnyboje, išvados buvo kraupios. Daug kas sakė, kad jis sunkus autistas. Buvome raidos centre, jo būklė, pripažinsiu, tuo metu buvo labai prasta, jis buvo labai nervingas, susišnekėti su juo buvo sunku, tačiau tuomet gydymo nebaigėme, mums nebuvo nustatytas joks raidos sutrikimas. PPT tarnyba nustatė **vaikui** spec. poreikius ir skyrė mokytojo padėjėją.

Nusprendžiau rašyti prašymą dėl darželio pakeitimo, jis buvo patenkintas, mes galų gale gavome gerą vietą su gerais specialistais, kur vaikas atsiskleidė visose srityse, įgijo daug žinių ir patirties, pradėjo rišliai kalbėti ir reikšti savo mintis. Vaikas su didžiausiu noru eidavo į darželį, auklėtojos tapo jo šeimos narės, aišku, būdavo kaprizų, nusišnekėjimų ir nesusišnekėjimų, tačiau auklėtojos rado priėjimą, rado būdų, kaip galima sudominti vaiką ir rasti bendrą kalbą su juo. Po kurio laiko matėsi ryškus pagerėjimas, vaikas tapo lyg kitas. Baigus darželį, teko apsilankyti PPT tarnyboje, nustebę liko visi darbuotojai, kurie tikrai nesitikėjo tokio pasikeitimo vos per dvejus metus. Buvo panaikinta spec. poreikių diagnozė ir parašyta gera išvada mokyklai.

Visas košmaras, kurį teko patirti pirmoje švietimo įstaigoje, liko praeitis. Skaudi praeitis.

3 istorija

Mintys apie tai, kad kažkas vyksta ne taip, kad mano vaikas auga kiek kitaip, užplūdo apie 2-us vaiko gyvenimo metus. Ištarti keli žodžiai, vėliau kalbos raida sustojo, atrodė, kad manęs visai nesupranta, nevykdo paprastų prašymų, tapo labai aktyvus, chaotiškas. Kreiptis į raidos centrą pastūmėjo artima draugė. Pasitarėme su vyru ir nusprendėme nedelsti. Artėjo pirmųjų metų darželyje pradžia, gavome kvietimą atvykti tirtis. Vykau su didele baime ir giliai viduje puoselėjau viltį, kad tai tiesiog dėl to, kad vaikas itin aktyvus, deja... Vaikystės autizmas, hiperaktyvumas su atsiliekančia kalbos raida. Iš raidos centro išėjome skambant gydytojų žodžiams: „jūsų vaikas tikrai nebus krepšininkas, komandinio žaidimo nežais, neduokite saldumynų, pertvarkykite aplinką namuose ir nusiteikite daug dirbti“. Norint pasiekti rezultatų, labai svarbu pasirinkti struktūruotą mokymą, kad jis būtų taikomas visur: namų aplinkoje, darželyje.

Nė minutės nedvejojau ir jaučiau būtinybę pranešti auklėtojoms apie ateinantį į grupę kiek kitokį vaikutį. Žinia priimta palankiai, nurimau, tikėjau, kad žmonės, dirbantys su vaikais, į savo darbą žiūri atsakingai, ir bus padaryta viskas, kas geriausia mano vaikui. Tikėjau, kad toks atvejis jau ne vienetinis ir bendradarbiaudami su pedagogais gebėsime spręsti iškilusias problemas sklandžiai. Priešingai jaučiausi dėl tėvų, kuriuos išskirtinai informuoti apie grupėje esantį kiek kitaip mąstantį žmogutį neketinau. Bijojau reakcijos, vaiko atmetimo kaip brokuoto, vaikų, lankančių tą pačią grupę, atstūmimo dėl tėvų daromos įtakos, neadekvataus elgesio, taip pat reikėjo laiko susitaikyti, susigyventi su mintimis pačiai.

Kaip ir galima buvo tikėtis, gaudavau pastabų, kad mano vaikas per judrus, per grubus, nemoka bendrauti, užgauna kitą, tačiau lyg ir netyčia, nedaro darbelių. Savaimė suprantama, netrukus teko susidurti ir su neapsikentusia mama, iš kurios teko išgirsti žodžius: „jis galėjo mano vaiką užmušti, jeigu nebūčiau sustabdžiusi“, „jis laukinis“, „jam tikrai kažkas negerai“ ir t. t. Tąkart

situacija buvo užginta, o mama, kuri buvo galbūt nuraminta, subūrė grupelę mamų ir nusprendė, kad turi teisę kitų mamų akivaizdoje viešai kalbėti apie mano vaiko būklę.

Pati dar nesijausdama tvirtai ir negebėdama atskirti, kas tikra, o kas tik „akių dūmimas“, klioviau, kas buvo pateikiama, tačiau sutiktų tinkamų asmenų dėka ir vis labiau pažindama savo vaiką, domėdamasi, supratau, kad problema – ne mano vaikas, o aplinka ir aplinkoje esantys asmenys, kurie, pasirodo, ne tik kad negebėjo tinkamai identifikuoti kiekvienos situacijos, kūrė melus, bet dar ir yra visiškai nekompetentingi. Nors nuolat buvo akcentuojamas struktūruotos aplinkos poreikis, tačiau taip tinkamai ji ir nebuvo parengta. Iš vidinio pykčio, kuris apimdavo kas kartą, kai mano vaikas padarydavo „kažką blogo“, atėjo supratimas, kad pedagogas, kuris buvo šalia, nei geba, nei kuria palankios aplinkos mano vaikui. Suvokiau, kad kol vaikas yra darželio aplinkoje, jo elgesiui didelę įtaką daro būtent tenai šalia jo esantys asmenys. Jeigu vaikas elgiasi netinkamai, tuomet pedagogo pareiga sustabdyti, parodyti pavyzdį, padėti socializuotis. Jeigu vaikas kažko nedaro, vadinasi, netinkamai sudominta, prieita, pateikta, tačiau nepalikta likimo valiai, bandant užglaistyti sakant: „jis nenorėjo“, „nesutiko“, „sakiau padaryti namie“. Tereikia domėtis. Pasikeitus pedagogui, visiškai pasikeitė ir vaikas, jis pradėjo dalyvauti veikloje, domėtis, bendrauti, mokytis iš klaidų, tobulėti ir net susirado draugų. Tėvų požiūris ir sudarytas „blogo vaiko“ įvaizdis keičiasi.

Mieli pedagogai, mokytojai,

būkite kantrūs, būkite atidūs, stenkitės pažinti, pamilti, o ne bėgti nuo tokių vaikų, kaip „broko“. Jie – nuostabūs! Tobulėkite, švieskitės, nestovėkite vietoje. Nebėkite nuo to, kas neišvengiama. Jūsų darbas deda pagrindus tokių vaikų socialinei ir emocinei gerovei. Jūsų dėka tokie vaikai gali pasiekti daugiau. Padėdami vaikams nė nenumanote, kiek daug padedate tokių vaikų tėvams, kuriems dažnai tenka išgyventi emocinį nestabilumą, kurie gyvena baimėje ir nežinomybėje, kurie, siekdami geriausio savo vaikui, dažnai jaučiasi bejėgiai. Nesistenkite išgyventi dieną, o eikite su mintimis, ką naujo galite duoti šiandien. Jūs galite būti šių vaikų herojai.

PADĖKOS ŽODIS

Dėkojame visiems prisidėjusiems prie šio leidinio kūrimo, Lietuvos pedagogams už pasidalytas situacijas bendrojo ugdymo grupėse, šeimoms, auginančioms ypatingus vaikus, už patirtis ir savo istorijas, ugdytiniui, kuris paskatino pasaulį pamatyti jo akimis.

*„Žvelkime į savo asmeninę kelionę ir projektus kaip
Mikelandželas žvelgė į marmuro luitą, stengdamiesi
pakeliui mokytis ir taisytis“*

David Epstein

Literatūra

1. Barkauskienė R., Zacharevičienė A. (2019). Darbas su vaikais, turinčiais elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų.
2. Bo Hejlskov Elven (2017). Padėkime nesimušti, nesikandžioti, nešūkauti...
3. Hille K., Evanschitzky P. ir kt. (2015). 3–6 metų vaiko raida. Psichologiniai pagrindai ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdytojams.
4. Ikimokyklinio ugdymo pasiekimų aprašas (2014).
5. Mikulėnaitė L. (2019). Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos mokymo programa.
6. Mikulėnaitė L., Ulevičiūtė R. (2004). Ankstyvojo amžiaus vaikų autizmas.
7. Nasvytienė D. (2005). Vaiko elgesio ir emocinės problemos.
8. Navickienė L., Piščalkienė V. ir kt. (2019). Kaip padėti vaikui, turinčiam autizmo spektro sutrikimų?
9. Oficialiosios statistikos portalas. Internetinė prieiga <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=6efa7f73-0c20-48c3-b296-02f343763cc0#/>
10. Sutrikusios raidos vaikų konsultavimo skyrius. Internetinė prieiga <https://srvks.lt/pedagogams/metodines-rekomendacijos/>
11. Tamoura E. (2020). The Integration of Preschool Children with Autism Spectrum Disorder in Kindergartens of General Education